

Titu Maiorescu

Titu Maiorescu a avut un rol definitoriu în cadrul societății *Junimea*, impunându-se ca adevăratul ei conducător, iar în cadrul epocii, drept îndrumătorul cultural și literar.

Anii de formare și-i petrece în atmosfera sombră a învățământului și culturii germane, la Colegiul Theresianum din Viena, unde se face remarcat prin asiduitatea cu care învață limba germană, dar și prin preocupările pentru studiul matematicii și al filozofiei, al limbii engleze și chiar al flautului și desenului. Din această perioadă datează primele o sută de pagini din vestitul său jurnal, „Însemnările mele”, în care își analizează cu detașare obiectivă și maximă exactitate activitatea școlară, eșecurile și munca depusă pentru a le elimina.

VIATA DE LICEU

se trăiește o singură dată!

Are o ascensiune spectaculoasă: „La 22 de ani, spune Paul Georgescu în „Prefața” sa la „Critice”, 1967, e profesor universitar, la 23 decan, apoi rector, la 27 de ani scoate „Convorbiri literare” și în vara aceluiași an este academician. La 31 de ani e deputat, la 34 ministru.” Încă de tânăr este preocupat de mișcarea de idei europeană; regăsim astfel, printre scrierile sale, și fraza, inspirată din Feuerbach: „Tocmai pentru că nemuirea lipsește, viața muritoare dobândește mai mult conținut; tocmai pentru că nu mai există o altă viață, trebuie să o întrebuițăm bine pe aceasta”, devenită în cazul lui Maiorescu, adevărată normă de viață, sursa unei tenacități și a unei angajări în muncă exemplare, după cum mărturisește adeseori în „Însemnări zilnice”: „Dă-ți puțin seamă: mă scol de regulă dimineața la 5 ½ și lucrez în iatac cu lampa aprinsă până la 8, în fiecare zi, apoi cafea, de la 9-11 ½ iar lucru, oameni (studenți, transilvăneni, vizite), de la 1 înainte sau procese, sau pregătiri la cursul universitar, care e frecventat de lume nebună...”.

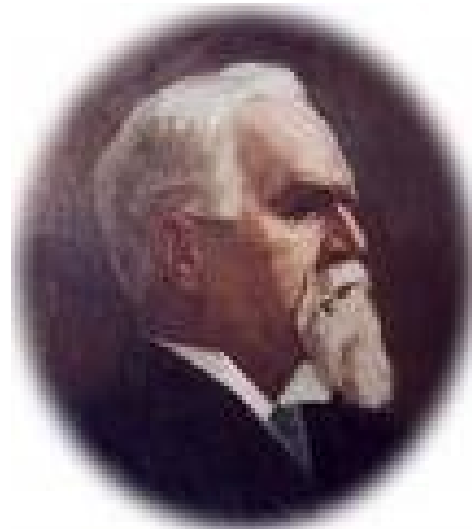

Domeniile de manifestare ale spiritului critic maiorescian sunt numeroase: limba română, literatură, cultură, estetică, filozofia.

Maiorescu a fost în toată activitatea sa un susținător de principia fundamentale pentru dezvoltarea istorică a literaturii în contextul ei cultural, după concepția filozofului

culturii, că adevărul este temelia dezvoltării ei istorice. Criticul a fost și un om politic, ideolog conservator bazat pe filozofi ai restaurației, după căderea revoluției franceze în țările europene – dar a deduce din această activitate doar o atitudine conservatoare, sau chiar retrogradă în concepția lui despre artă, bazată pe filozofia lui Hegel și Schopenhauer, este nu numai o denaturare a adevărului istoric, ci și dovada unei înguste optici de valorificare a moștenirii literare. Fixarea acestor limite este operația cea mai dificilă a istoricului literar.

Prima etapă a activității literare se situează între anii 1866 și 1873; este vremea marilor clasificări estetice și de ideologie literară și cultural, a marilor lupte pentru scrierea corectă a limbii române, a eforturilor de cristalizare a unei concepții estetice viabile, care să se regasească în operele literare de valoare ale timpului. Preocupările sale pentru ortografia limbii române sunt de durată; încep în 1865-1866 prin elaborarea studiului “Despre scrierea limbii române”, și se prelungesc încă patruzeci de ani, Titu Maiorescu aflându-se în aproape toate comisiile hotărâtoare pentru acest disputant domeniu de la sfârșitul veacului al XIX-lea, în dezbaterile de la Academie din 1880 și 1903. În tot acest timp, în concordanță și cu orientările *Junimii*, a militat pentru simplitatea regulilor ortografice și pentru echilibru, a combătut cu vehemență și cu argument lingvistice exagerările etimologismului latinizat al lui Cipariu, Massim și Laurian, a criticat “haosul erorilor” în folosirea limbii de către jurnaliștii din Transilvania, Bucovina și Banat, în studiul “Limba română în jurnalele din Austria” (1868), s-a arătat rezervat, uneori fără justificare, față de introducerea neologismelor în limba română, în “Neologismele”(1881). Acest îndelungat effort este încununat de success, în 1904

Maiorescu participând la redactarea concluziilor comisiei ortografice a Academiei Române, care consfințeau Victoria aproape deplină a scrierii fonetice, adică a bunului simț, pentru care mentorul junimist militase, corectându-și din mers propriile erori, toată viața.

Studiile sale sunt de o importanță majoră pentru literatura română. Prin intermediul acestora, criticul a dorit crearea unei „direcții noi” în cultura și literatura română. Într-o primă perioadă, proiectul cel mai ambițios al lui Titu Maiorescu este de a supune unei analize critice severe literatură înaintașilor, demers întreprins și de Eminescu în “Epigonii”, și de a schimba, cu argument

indiscutabile, reperele receptării estetice și mentalitățile învechite ale spiritului public din România. Etapele acestuindemers sunt riguros repartizate în timp, marcate de publicarea a trei

studii de referință: “O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867”, “În contra direcției de astăzi în cultura română” (1868) și “Direcția nouă în poezia și proza română” (1872).

A doua perioadă în creația lui Titu Maiorescu este aceea de după 1873, în general, una de sinteză, de culegere a roadelor, de așezare a lor în structuri stabile, pentru a înfrunța asprimea vremii. Acum Maiorescu va practica și critic de întâmpinare, de afirmare a unor succese artistice notabile, făcând aprecieri asupra unor scriitori deja afirmați, ca în “Comediile d-lui I. L. Caragiale” (1885), “Poeți și critici” (1886), despre Vasile Alecsandri, “Eminescu și poeziile lui” (1889).

Personalitate marcantă a culturii și a literaturii române, Titu Maiorescu s-a identificat cu imaginea reformatorului, a celui ce dă sentințe și delimitează vechiul de nou. Previziunile sale critice provoacă și astăzi admirație prin exactitate și mai ales prin aria lor vastă de cuprindere.

